

Datum van inontvangstneming : 14/04/2025

Zaak C-158/25

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

21 februari 2025

Verwijzende rechter:

Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Luxemburg)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 februari 2025

Verzoekende partij:

QJ

Verwerende partijen:

Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA

État du Grand-duché de Luxembourg

1. Voorwerp van het hoofdgeding:

- 1 Belastingen, cassatieberoep dat is ingesteld tegen een arrest waarbij een bestuurder op grond van zijn hoofdelijke aansprakelijkheid werd veroordeeld tot betaling van de btw die zijn vennootschap verschuldigd was.

2. Uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding:

- 2 Op 17 maart 2018 heeft de Administration de l'enregistrement, des domaines et de la TVA (dienst registratie, domeinen en btw; hierna: „AEDT”) aan de vennootschap VN, waarover QJ de leiding had van 22 april 2013 tot en met 15 februari 2019, twee ambtshalve belastingaanslagen opgelegd, de ene voor het jaar 2014 en de andere voor de jaren 2015 en 2016. De vennootschap VN heeft tegen deze aanslagen beroep ingesteld, dat niet-ontvankelijk is verklaard wegens te late indiening.

- 3 Aangezien de gevorderde bedragen onbetaald zijn gebleven, heeft de AEDT een vordering tot vrijwaring tegen QJ ingesteld en hem verzocht om, in zijn hoedanigheid van bestuurder die tussen 2013 en 2019 belast was met de dagelijkse leiding van de vennootschap VN, de bedragen te betalen die verschuldigd waren voor de jaren 2014 tot en met 2016.
- 4 Nadat de directeur van de AEDT het door QJ tegen de vordering tot vrijwaring ingediende bezwaar had afgewezen, heeft deze laatste de zaak aanhangig gemaakt bij de Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (rechter in eerste aanleg Luxemburg, Luxemburg), die het beroep heeft verworpen en het besluit van de directeur van de AEDT heeft bevestigd.
- 5 Deze uitspraak is bevestigd in een arrest van de Cour d'appel du Grand-Duché de Luxembourg (rechter in tweede aanleg, Luxemburg; hierna: „cour d'appel”), waartegen het cassatieberoep is ingesteld dat thans aanhangig is bij de Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (hoogste rechterlijke instantie, Luxemburg) en dat in wezen betrekking heeft op het recht op een doeltreffende voorziening in rechte van een persoon die in vrijwaring is opgeroepen voor de betaling van de btw die verschuldigd is door de vennootschap die hij bestuurt.

3. Aangevoerde bepalingen:

Unierecht

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”)

- 6 Artikel 47 van het Handvest, met het opschrift „Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht”, bepaalt:

„Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden. Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen. Rechtsbijstand wordt verleend aan degenen die niet over toereikende financiële middelen beschikken, voor zover die bijstand noodzakelijk is om de daadwerkelijke toegang tot de rechter te waarborgen.”

- 7 Artikel 51, lid 1 van het Handvest, met het opschrift „Toepassingsgebied”, luidt als volgt:

„1. De bepalingen van dit Handvest zijn gericht tot de instellingen, organen en instanties van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, alsmede, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen, tot de lidstaten. Derhalve eerbiedigen zij de rechten, leven zij de beginselen na en bevorderen zij

de toepassing ervan overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden en met inachtneming van de grenzen van de bevoegdheden zoals deze in de Verdragen aan de Unie zijn toegedeeld.”

Luxemburgs recht

Loi modifiée du 12 février 1979 concernant la taxe sur la valeur ajoutée (gewijzigde wet van 12 februari 1979 betreffende de belasting over de toegevoegde waarde; hierna: „btw-wet”)

8 Artikel 67-1 van de btw-wet bepaalt:

„De gedelegeerd bestuurders, de zaakvoerders alsmede elke bestuurder die rechtens of feitelijk belast is met de dagelijkse leiding van personen die btw-plichtig zijn, moeten ervoor zorgen dat de in deze wet neergelegde wettelijke verplichtingen worden nagekomen, en met name dat de verschuldigde btw wordt betaald met de financiële middelen die zij beheren.”

9 Artikel 67-2 van de btw-wet bepaalt:

„De gedelegeerd bestuurders, de zaakvoerders alsmede elke bestuurder die rechtens of feitelijk belast is met de dagelijkse leiding, zijn persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de verschuldigde btw wanneer niet-nakoming van de op hen rustende wettelijke verplichtingen ertoe leidt dat niet wordt voldaan aan de wettelijke verplichtingen die deze wet oplegt aan de btw-plichtige personen die zij besturen of wanneer de verschuldigde btw niet wordt betaald met de financiële middelen die zij beheren.”

10 Artikel 67-3, alinea 1, van de btw-wet bepaalt:

„In geval van niet-nakoming van de wettelijke verplichtingen die rusten op de gedelegeerd bestuurders, de zaakvoerders alsmede elke bestuurder die rechtens of feitelijk belast is met de dagelijkse leiding, kan de directeur van de Administration de l'enregistrement et des domaines of zijn plaatsvervanger tegen deze personen een vordering tot vrijwaring instellen. Deze vordering geeft de dienst het recht om bij die personen de btw in te vorderen die door de btw-plichtige personen verschuldigd is.”

4. Standpunten van partijen:

Argumenten die QJ heeft aangevoerd voor de cour d'appel

11 QJ had in hoger beroep een middel aangevoerd dat is ontleend aan schending van artikel 47 van het Handvest.

- 12 Hij had betoogd dat hij niet in kennis was gesteld van de beslissing tot verwerping van het beroep van de vennootschap VN en evenmin van de ambtshalve belastingaanslagen die aan deze laatste waren gericht, zodat jegens hem geen beroepstermijn was gaan lopen en hij zich, met betrekking tot die ambtshalve belastingaanslagen, kon beroepen op alle middelen die hij nuttig achtte. In het bijzonder meende hij, als partij die in vrijwaring is opgeroepen voor de betaling van de ambtshalve belastingaanslagen die waren gericht aan de vennootschap waarvan hij de bestuurder was geweest, te beschikken over een derdenverzet dat ontvankelijk bleef, aangezien hij niet persoonlijk in kennis was gesteld van die aanslagen, die volgens hem onjuist waren.
- 13 Met een beroep op het arrest van 9 september 2021, [REDACTED] e.a. (C-546/18, EU:C:2021:711), had hij betoogd dat elke andere oplossing onverenigbaar is met de bepalingen van het Handvest die vereisen dat iedereen persoonlijk in staat wordt gesteld om zijn rechten uit te oefenen en aan de procedures deel te nemen.
- 14 Derhalve had hij de rechter in tweede aanleg verzocht om het Hof prejudiciële vragen te stellen over de verenigbaarheid van de Luxemburgse procedure tot rectificatie van een btw-aangifte in het kader van een ambtshalve belastingaanslag met de artikelen 47 en 48 van het Handvest.

Beoordeling door de cour d'appel

- 15 De cour d'appel heeft het middel inzake schending van het Handvest afgewezen en het aan hem gerichte verzoek om het Hof van Justitie een prejudiciële vraag te stellen, niet-ontvankelijk verklaard.
- 16 Deze rechterlijke instantie heeft in herinnering gebracht dat de bepalingen van het Handvest, op grond van artikel 51 ervan, gericht zijn tot de instellingen en organen van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, alsmede, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen, tot de lidstaten. Volgens haar vormt noch de procedure van de artikelen 67-1 en volgende van de btw-wet, noch de procedure tot ambtshalve belastingheffing als bedoeld in de Abgabenordnung (gewijzigde algemene belastingwet van 22 mei 1931) een bron van Unierecht. Bovendien kan QJ, als derde partij bij de procedure tot ambtshalve belastingheffing van de vennootschap VN, zich niet beroepen op eventuele schendingen van grondrechten die in het kader van deze procedure zijn begaan.
- 17 Zij heeft erop gewezen dat QJ niet btw-plichtig was, zodat de AEDT niet gehouden was om hem persoonlijk in kennis te stellen van de ambtshalve belastingaanslagen die aan de vennootschap VN waren gericht of om hem op persoonlijke titel te betrekken bij de procedure tot ambtshalve belastingheffing, waaraan hij had kunnen deelnemen in zijn hoedanigheid van bestuurder.
- 18 Voorts heeft zij vastgesteld dat geen enkele bepaling van Luxemburgs recht voorziet in de mogelijkheid voor de persoon die in vrijwaring is opgeroepen om

beroep in te stellen tegen de ambtshalve belastingaanslag van de primaire belastingplichtige, en dat, bij ontstentenis van een ontvankelijk en gegrond beroep, de ambtshalve belastingaanslag in kracht van gewijsde is gegaan en niet meer kan worden betwist door de bestuurder die in vrijwaring is opgeroepen in het kader van de tegen hem gerichte betalingsprocedure.

- 19 Aangezien de vennootschap VN niet tijdig beroep heeft ingesteld, zijn de ambtshalve belastingaanslagen definitief geworden, zodat noch de vennootschap VN noch QJ kan opkomen tegen de in de betwiste ambtshalve belastingaanslagen opgenomen bedragen.

Argumenten die QJ heeft aangevoerd voor de Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg

- 20 QJ verwijt de cour d'appel het middel inzake schending van het Handvest te hebben afgewezen terwijl, volgens de rechtspraak van de Unie, de nationale bepalingen die voorzien in de toepassing van gemeenschappelijke regels, waaronder het gemeenschappelijke btw-stelsel, vallen onder de „tenuitvoerlegging van het recht van de Unie”, zodat de bepalingen van het Handvest van toepassing zijn, waaronder artikel 47 dat bepaalt dat degene die door de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor de verplichting van een belastingplichtige, het recht heeft om de gegrondheid van een ambtshalve belastingaanslag te betwisten en zich te beroepen op de onwettigheid van het besluit van de dienst om die aanslag op te leggen.
- 21 Hij is van mening dat het bestreden arrest in strijd is met artikel 47 van het Handvest zoals dat is uitgelegd door het Hof (zie bijvoorbeeld arrest van 9 september 2021, ██████████ e.a., C-546/18, EU:C:2021:711).

Motivering van de prejudiciële verwijzing

- 22 De Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg brengt in herinnering dat, overeenkomstig artikel 51, lid 1, van het Handvest, de bepalingen ervan van toepassing zijn op de lidstaten wanneer zij het recht van de Europese Unie ten uitvoer brengen.
- 23 Deze rechterlijke instantie merkt op dat QJ wordt verweten dat hij niet had voldaan aan de wettelijke btw-verplichtingen die hij diende na te komen als bestuurder die belast was met de dagelijkse leiding van de vennootschap VN.
- 24 Zij brengt in herinnering dat, volgens het Hof, uit richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347, blz. 1) alsmede uit het Verdrag betreffende de Europese Unie voortvloeit dat iedere lidstaat alle wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen dient te treffen om te waarborgen dat de btw op zijn grondgebied volledig wordt geïnd en om fraude te bestrijden (arrest van 26 februari 2013, ██████████ C-617/10, EU:C:2013:105, punt 25).

- 25 Zij wijst erop dat het Hof, in dit arrest en in andere, oordeelt dat bepaalde aspecten van het nationale procesrecht dat van toepassing is op btw-gebied verband houden met de verwezenlijking van de aldus omschreven doelstellingen en derhalve vallen onder de tenuitvoerlegging van het Unierecht, met als gevolg dat het Handvest van toepassing is en met name artikel 47 ervan. Zij is van oordeel dat deze rechtspraak kan worden toegepast op een regeling waarbij vennootschapsbestuurders, bij niet-nakoming van hun verplichtingen, hoofdelijk verplicht zijn om de btw te betalen die verschuldigd is door de belastingplichtige vennootschap, en dat hierover vragen aan het Hof moeten worden gesteld.
- 26 Volgens haar rijst, in geval van een bevestigend antwoord op de vraag over de toepasselijkheid van artikel 47 van het Handvest, ook de vraag of die bestuurders de mogelijkheid hebben om, in het kader van een beroep dat zij op grond van het nationale recht kunnen instellen tegen het administratieve besluit tot vaststelling van hun hoofdelijke verplichting, incidenteel op te komen tegen de ambtshalve belastingaanslag die eerder was opgelegd aan de vennootschap en waartegen zij niet tijdig beroep had ingesteld.
- 27 Zij is van oordeel dat in dit verband moet worden vastgesteld of, en in voorkomend geval, onder welke voorwaarden de oplossing die het Hof – voor besluiten die een strafrechtelijk karakter hebben – heeft gekozen in zijn arrest van 9 september 2021, [REDACTED] e.a. (C-546/18, EU:C:2021:711) kan worden toegepast op een geschil betreffende de oproeping in vrijwaring van vennootschapsbestuurders.
- 28 Het gaat met name om de vraag of artikel 47 van het Handvest zich ertegen verzet dat een vennootschapsbestuurder tegen wie een administratief besluit is gericht waarbij hij, wegens niet-nakoming van zijn verplichtingen als bestuurder, hoofdelijk aansprakelijk wordt gesteld voor de betaling van de btw die verschuldigd is door de vennootschap die hij bestuurt, niet incidenteel kan opkomen tegen de ambtshalve belastingaanslag die is opgelegd aan deze vennootschap, en zich evenmin kan beroepen op eventuele schendingen van grondrechten die zijn begaan in het kader van deze procedure tot ambtshalve belastingheffing, en ook niet kan vorderen dat hij persoonlijk in kennis wordt gesteld van die aanslag of dat hij persoonlijk wordt betrokken bij de procedure tot ambtshalve belastingheffing.

5. Prejudiciële vragen:

- 29 De Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg stelt het Hof krachtens artikel 267, derde alinea, VWEU de volgende prejudiciële vragen:

„1. Is het Handvest van de grondrechten, en met name artikel 47 ervan, gelet op de criteria van artikel 51, lid 1, van het Handvest, van toepassing op een nationaalrechtelijke regeling op grond waarvan bestuurders van een vennootschap,

bij niet-nakoming van de op hen rustende verplichtingen, hoofdelijk verplicht zijn om de btw te betalen die verschuldigd is door de vennootschap die zij besturen?

2. In geval van een bevestigend antwoord op de eerste vraag, moet artikel 47 van het Handvest aldus worden uitgelegd dat het de bestuurders die in vrijwaring zijn opgeroepen de mogelijkheid geeft om, in het kader van een beroep dat zij op grond van het nationale recht kunnen instellen tegen een administratief besluit tot vaststelling van hun hoofdelijke verplichting, incidenteel op te komen tegen de ambtshalve btw-aanslag die eerder is opgelegd aan de vennootschap en waartegen de vennootschap niet tijdig beroep heeft ingesteld?

3. In geval van een bevestigend antwoord op de tweede vraag, moet artikel 47 van het Handvest aldus worden uitgelegd dat het de middelen beperkt die bestuurders mogen aanvoeren in het kader van de incidentele betwisting van de ambtshalve belastingaanslag die is opgelegd aan de belastingplichtige vennootschap of dat het alle middelen omvat, waaronder de middelen die betrekking hebben op de vaststelling van de btw-schuld, zoals de feitelijke vaststellingen die hebben geleid tot het administratieve besluit om een ambtshalve aanslag op te leggen aan de belastingplichtige vennootschap, alsmede de middelen die strikt persoonlijk zijn, zoals eventuele schendingen van grondrechten die jegens die bestuurders zijn begaan in het kader van de procedure tot ambtshalve belastingheffing?”